

Svazek Šlapanicko – studie vlivů realizace projektu

Projekt: Odvádění odpadních vod z obcí Rajhradská a Újezdská na ČOV Modřice

Verze: Srpen 2023, pracovní verze pro projednání s VAS

Adresát: Vodárenská akciová společnost a.s., divize Brno Venkov

1 Úvodní informace

Cílem studie je ekonomické posouzení dopadů přijetí 15 konkrétních obcí za členské obce Svazku Šlapanicko a realizace projektu Odvádění odpadních vod z obcí Rajhradská a Újezdská na ČOV Modřice, jehož záměrem je centrální čištění komunálních odpadních vod z těchto obcí na ČOV Brno-Modřice.

1.1 Vývoj projektu

Pro posouzení změny systému odkanalizování byla ustavena odborná skupina technických, ekonomických a manažerských pracovníků VAS a BVK. Odborná skupina po 1,5 roce práce vydala závěrečnou zprávu, ve které doporučila projekt realizovat. VAS doporučila projekt realizovat Svazkem Šlapanicko a vstup 15 obcí do Svazku. Představenstvo BVK projednalo závěrečnou zprávu odborné skupiny a vyslovilo souhlas s připojením splaškové kanalizace z 15 obcí na ČOV Brno-Modřice.

VAS projednala s vedením všech 15 obcí souhlas s pokračováním přípravy projektu a předběžný souhlas se vstupem obcí do Svazku pro vodovody a kanalizace Šlapanicko. Předsednictvo svazku vyslovilo předběžný souhlas a stanovilo další postup v této věci. Podmínkou je ujištění, že realizace tohoto projektu nevyvolá další tlak na růst ceny nad rámec zákonem stanoveného tempa.

VAS zadala zpracování Studie proveditelnosti projektu „Odkanalizování 15 obcí“ s termínem pro dokončení 31.8.2023.

Otázka rizika růstu ceny byla projednána na SFŽP s Ing. Gabrielou Baštářovou. Růst ceny je v nových projektech navázán na splnění podmínky uplatnění plných odpisů (PFO) v ceně v době kolaudace, které svazek plní už nyní. Dále proběhlo jednání s Ing. Želmírou Mackovou, vedoucí analytického oddělení a benchmarkingu Mze. Předmětem jednání bylo uplatnění investice odkanalizování jako plnění PFO, což je důležitý předpoklad financování.

Cílem této ekonomické studie je v návaznosti na předchozí a současné kroky zodpovědět dle prodiskutovaného zadání otázky svazku, popsané v následujících kapitolách 2-10 a identifikovat tak ekonomická rizika realizace navrhovaného postupu, zejména v oblasti vodného a stočného.

1.2 Pravidla cenové regulace v oboru VaK

Cenová regulace v oboru VaK má formu věcného usměrňování cen. Věcné usměrňování cen umožňuje reagovat na individuální technické a provozní podmínky, které způsobují rozdíly v nákladovosti vodohospodářských společností, a tedy vypočtení (kalkulování) individuální ceny pro vodné a stočné.

Pro obor VaK je stanoven závazný postup kalkulace ceny. Do kalkulace ceny mohou být zahrnuty pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň. Prodávající je povinen

sestavit cenovou kalkulaci ceny v souladu s pravidly cenové regulace a na jejím základě následně uplatňovat cenu pro vodné a stočné.

Pro sestavení kalkulace ceny je nezbytné připravit podklady, na základě kterých budou kalkulovány jednotlivé kalkulační položky. Těmito podklady jsou mimo jiné řídicí dokumentace k dotačním titulům (zejména podmínky dotačních výzev, podklady pro dotační tituly, pravidla a metodiky pro žadatele, schválené žádosti, konkrétní podmínky přidělených dotačních programů zakotvené v právních aktech).

Obnova infrastrukturního majetku

Dalším krokem při přípravě plánové kalkulace ceny je výpočet výše prostředků na obnovu infrastrukturního majetku vlastníkem v souladu s podmínkami, uvedenými v plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací spolu s dalšími povinnostmi vyplývajícími z dotačních podmínek a ostatních právních předpisů týkajících se oboru VaK. Tyto náklady jsou jednou z nejdůležitějších kalkulačních a nákladových položek.

Legislativní pravidla obnovy infrastrukturního majetku

Legislativní pravidla obnovy infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací v České republice jsou stanovena zákonem č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích). Tento zákon ukládá vlastníkům vodovodů a kanalizací povinnost zpracovat a realizovat plán obnovy vodovodů a kanalizací (PFO) na dobu nejméně 10 kalendářních let. PFO musí obsahovat mimo jiné vymezení infrastrukturního majetku v reprodukční pořizovací ceně vypočtené podle metodického pokynu MZe a z této ceny vycházející roční potřebu tvorby finančních prostředků. Teoretická doba akumulace finančních prostředků by měla odpovídat podílu hodnoty majetku vyjádřené v reprodukční pořizovací ceně a teoretické životnosti infrastruktury. Vlastníci vodovodů a kanalizací pak musí vytvářet rezervu finančních prostředků na obnovu v souladu s PFO (vytvořenou zejména v rámci vodného a stočného).

Změna legislativních pravidel obnovy od roku 2026

Vyhláška č. 244/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, byla schválena a nabyla účinnosti dne 1. října 2021. Tato vyhláška přináší několik změn do pravidel obnovy infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací. Je změněn koncept relativní volnosti a minimální výše adekvátních prostředků, které musí být součástí PFO (a tedy i ceny pro vodné a stočné) je definována takto:

„(4) Peněžní prostředky na obnovu vodovodů a kanalizací jsou každoročně tvořeny ve výši adekvátní roční potřeby peněžních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací. Adekvátní roční potřeba peněžních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací se vypočítá jako podíl hodnoty majetku vyjádřené v reprodukční pořizovací ceně podle vybraných údajů z majetkové evidence vodovodů a kanalizací podle § 5 odst. 3 zákona a teoretické životnosti infrastruktury, přičemž

a) teoretická životnost je pro účely zpracování plánu financování obnovy stanovena pro

1. vodovodní příváděcí řady a vodovodní síť 80 let,
2. úpravny a zdroje vody 45 let,
3. příváděcí stoky a stokovou síť 90 let a
4. čistírny odpadních vod 40 let,

b) v případě odděleného vykazování technologie a stavební části je teoretická životnost pro úpravny vody a čistírny odpadních vod stanovena pro

1. technologie 15 let,
2. stavební část úpraven a zdrojů vody 55 let a
3. stavební část čistíren odpadních vod 50 let.“

Dále se § 13 se doplňují odstavce 6 až 11, upřesňující pravidla tvorby a použití rezerv finančních prostředků PFO které znějí:

„(6) Rezervou finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací se rozumí peněžní prostředky určené na obnovu vodovodů a kanalizací. Jedná se o rozdíl mezi skutečnou tvorbou a skutečným čerpáním peněžních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací. Pro účely rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací musí vlastník v účetnictví průkazně zajistit oddělené sledování peněžních prostředků určených na obnovu vodovodů a kanalizací, a to zejména prostřednictvím analytických účtů vedeným k účtům syntetickým. Vlastník je povinen ve svém účetním systému zajistit jednoznačné přiřazení veškerých transakcí, které se k tvorbě a čerpání rezervy vztahují.

(7) Příděl do rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací je tvořen peněžními prostředky z vodného a stočného, pachtovného nebo nájemného a z peněžních prostředků ostatních.

(8) U plátců daně z přidané hodnoty se do tvorby a čerpání peněžních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací nezahrnuje daň z přidané hodnoty.

(9) Použití peněžních prostředků na jiné účely, než je obnova vodovodů a kanalizací, je možné pouze dočasně, pokud doba životnosti, u vodovodů ve skupině celkem nebo kanalizací ve skupině podle vybraných údajů z majtkové evidence vodovodů a kanalizací celkem, nepřesáhla jednu polovinu životnosti stanovené podle odstavce 4. Tyto peněžní prostředky musí být převedeny do rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací zpět nejpozději do 10 let od jejich použití na jiné účely. Další použití peněžních prostředků z rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací, než na realizaci obnovy vodovodů a kanalizací, je možné až po převedení peněžních prostředků podle věty druhé.

(10) Použité peněžní prostředky podle odstavce 9 vlastník eviduje samostatně a každoročně zasílá do 28. února ministerstvu plán financování obnovy podle přílohy č. 18 k této vyhlášce prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací.

(11) Způsob tvorby nebo použití finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací, který by byl odlišný od pravidel podle odstavců 4, 6 a 9, je možný pouze v individuálních odůvodněných případech. V takovém případě je vlastník povinen zaslat ministerstvu plán financování obnovy podle přílohy č. 18 k této vyhlášce prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací s žádostí o stanovisko ministerstva.“

Riziko budoucích změn hodnoty majetku vyjádřené v reprodukční pořizovací ceně

V budoucích letech lze očekávat změnu pravidel pro oceňování hodnot majetku podle vybraných údajů z majtkové evidence vodovodů a kanalizací. Vzhledem k vysokým mírám inflace v minulých letech může být tento vliv velmi významný a mít dopad na legislativní závazky tvorby zdrojů obnovy.

Dotáčnící pravidla obnovy infrastrukturního majetku

OPŽP 2021+

V rámci Operačního programu Životní prostředí 2021+ (OPŽP 2021+) jsou poskytovány dotace do oblasti infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací.

Mezi podmínky pro získání dotace na vodovody a kanalizace patří i kontrolovaný a sankcionovaný závazek povinnosti každoroční tvorby zdrojů na obnovu v dostatečné úrovni. Příjemce dotace musí předložit Nástroj Udržitelnosti, který stanoví požadovanou výši zdrojů na obnovu. Nástroj Udržitelnosti je jednoduchý model, který vypočítá výši zdrojů na obnovu na základě tabulkového ocenění infrastruktury a životnosti vodovodní a kanalizační infrastruktury. Takto stanovená výše zdrojů na obnovu je závazná. Příjemce dotace je povinen generovat tyto zdroje v průběhu 10ti let udržitelnosti od prvního roku provozování následujícího po roku vydání kolaudačního souhlasu.

Zdroje na obnovu lze pro účely kontroly projektů OPŽP generovat výhradně z cen vodného a stočného.

OPŽP 2014+

V předchozím rozpočtovém období šlo o období pravidel OPŽP 2021+ vyjádřenou jinou verzí nástroje udržitelnosti (zjednodušeně řečeno s pomaleji narůstajícím požadovaným růstem tvorby závazných zdrojů obnovy).

Dílčí závěry k cenové regulaci

Systém regulace cen pro vodné a stočné prochází postupným procesem vývoje. Pro roky 2022–2026 je platná Metodická příručka k cenové regulaci oboru vodovodů a kanalizací upřesňující aplikaci pravidel cenového výměru Ministerstva financí. Lze předpokládat, že po tomto období budou pravidla regulace vyhodnocena a v případě potřeby upravována.

Obdobně prochází vývojem i legislativa MZe, včetně změn pravidel pro tvorbu zdrojů obnovy od roku 2026. V dalších letech pak lze také očekávat změnu oceňovací vyhlášky, stanovující reprodukční ceny vodohospodářské infrastruktury (podle pravidel vyplývajících z legislativy by měla být upravována každých 5 let. Vzhledem k aktuální výši inflace a inflace v minulém roce lze očekávat změny významné s velkým dopadem do PFO a cenotvorby.

Také z dotačních pravidel OPŽP je zřejmý vývoj podmínek v čase podle jednotlivých dotačních programů. Případná realizace projektu napojení 15ti obcí pak může být realizována až v dalších dotačních obdobích např. až v období 2028+.

Lze sledovat postupné sjednocování a provázování všech těchto regulačních nástrojů (MF / MZe / OPŽP), které nyní tvoří relativně komplikovaný systém. Na základě vývoje regulace v minulých obdobích nelze vyloučit možnost úpravy pravidel s dopadem do konkrétních kalkulací cen pro vodné a stočné.

1.3 Výchozí předpoklady studie

Finanční a ekonomické údaje jsou uváděny v aktuálních běžných cenách v cenové úrovni 2023, není-li uvedeno v textu jinak. Pro budoucí peněžní údaje je tedy třeba zvažovat případnou inflaci. Ceny jsou uváděny bez DPH.

Studie se zabývá vzhledem k charakteru projektu zejména oblastí odpadních vod, případné dopady vstupu obcí do svazku v oblasti pitných vod řešíme jen z pohledu dopadů do „dotačních“ závazků svazku. Studie se také nezabývá oblastí dešťových vod, která zůstává v působnosti obcí.

Vliv většiny očekávaných a probíhajících změn legislativy na národní či evropské úrovni je platný pro celý obor a tedy pro bude mít dopad na Svazek Šlapanicko ať již ve stávající nebo o 15 obcí rozšířené podobě. Vzhledem ke složitosti a neurčitosti problematiky bude vliv legislativy řešen jen všeobecně, bez vyčíslení, zejména v oblastech:

- revize směrnice Evropské rady z roku 1991 o čištění městských odpadních vod (Urban Waste Water Treatment Directive – návrh z roku 2022)
- dopadů taxonomie EU na investice do vodohospodářské infrastruktury
- dopad nového odpadového zákona a prováděcích vyhlášek na provozovatele ČOV.

Tyto oblasti budou v případě realizace projektu Odvádění odpadních vod z obcí Rajhradská a Újezdská na ČOV Modřice řešený zčásti či zcela v ceně vody předané, odpadnou tedy potřeby řešení jednotlivých obcí a ČOV.

2 Relevantní závazky Svazku vůči MZe, SFŽP a ostatním složkám státní správy ve vztahu k povinnostem, vyplývajícím z obecné legislativy a ze smluv o přidělení dotačních prostředků

2.1 Legislativní povinnosti

Jednou ze zásadních legislativních povinností z ekonomického pohledu je plnění tvorby zdrojů obnovy, ve srovnání s požadavky legislativy, které budou platné od 2026.

Plné odpisy podle legislativy MZe, novela platné od 2026							
Hodnota infra majetku podle MP MZe		Jednotky	Majetek dle MP 2019	Životnost (roky)	Plný odpis tis Kč	Nájemné tis Kč 2023	Plnění minima MZe
Pitná voda	Úpravny vody + zdroje	Stavební část	29 711	55	540	70%	
		Zařízení	12 733	15	849	30%	
Vodovody, přiváděcí řady	Vodovodní potrubí		797 254	80	9 966		
Celková hodnota majetku PV - vodovody a ÚV celke			839 698		11 355	17 664	156%
Odpadní voda		Jednotky	Majetek	Živ. (roky)	Plný odpis	Nájemné	Plnění
Čistírný odpadních vod	Stavební část			50	0	70%	
	Zařízení			15	0	30%	
Kanalizace, přiváděcí stoly	Odpadní potrubí		1 264 387	90	14 049		
Celková hodnota majetku OV - kanalizace a ČOV cel			1 264 387		14 049	20 614	147%
PV + OV					25 403	38 278	151%

Svazek Šlapanicko naplňuje již v kalkulaci roku 2023 požadavek na minimální výši zdrojů obnovy stanovený legislativou na úrovni 151%.

Legislativní požadavek je stanoven jako minimální a jeho překročení je žádoucí z pohledu reálné potřeby zdrojů financování obnovy, jak z důvodů vyšších reálných cen obnovy, tak i kratší životnosti obnovovaných majetků (nebo kratší doby, kdy je tvorba zdrojů reálně možná).

2.2 Projekty svazku – OPŽP, SFŽP

Oblast pitných vod - PV

Posílení skupinového vodovodu - I. Etapa

Smluvním závazkem projektu je dodržení ceny pro vodné, minimální v úrovni 90% ceny podle finanční analýzy v období udržitelnosti (v letech 2016-2025). V minulých letech byla cena pro vodné plněna s určitou rezervou v úrovni 90%- 96%.

Šlapanicko - posílení skupinového vodovodu, II

Projekt byl kolaudován v roce 2022, rok 2023 je prvním monitorovaným rokem. Smluvním závazkem projektu je tvorba zdrojů obnovy v oblasti vodného.

V případě potřeby by podle podmínek OPŽP bylo možné závazky obou projektů zkonsolidovat (po analýze a prověření dopadů takovéto konsolidace).

Oblast odpadních vod - OV

Projekty realizované svazkem podpořené z dotačních prostředků OPŽP nebo SFŽP v oblasti odpadních vod, u kterých by nebyla ukončena doba udržitelnosti projektů nebyly identifikovány.

Projekt Babice nad Svitavou - splašková tlaková kanalizace

je projektem, kde investorem, příjemcem podpory a osobou povinnou dodržet podmínky dotace po dobu udržitelnosti projektu je obec Babice nad Svitavou. Tato obec je členskou obcí svazku, která vložila projektem realizovaný majetek svazku Šlapanicko do hospodaření. Protože jde o projekt malého rozsahu pod 1 mil EUR, je u tohoto projektu vyplňována pouze průběžná provozní monitorovací zpráva, úroveň tvorby zdrojů obnovy není vyhodnocována (a není závazná), nicméně ceny a i tato tvorba zdrojů vychází z tarifní oblasti a majetku svazku Šlapanicko. Tento projekt by tak byl zohledněn i v případě budoucích projektů svazku v oblasti odpadních vod.

Od roku 2003 byl realizován projekt financovaný z fondu ISPA (resp. následně z Fondu Soudržnosti) s názvem **Projekt ochrany vod povodí řeky Dyje**, jehož součástí byla stavba 10 Šlapanicko – kanalizace. Práce na části Šlapanicko byly zahájeny v dubnu roku 2004 a byly ukončeny v dubnu 2007. Kolaudační řízení proběhlo v měsíci září 2007. Doba udržitelnosti tohoto projektu již byla ukončena. Podmínky tohoto projektu již nemají na svazek Šlapanicko vliv.

2.3 Projekty svazku - MZe

Realizované projekty podpořené z dotačních prostředků Ministerstva zemědělství nebyly identifikovány.

2.4 Projekty svazku - JMK

Realizované projekty podpořené z dotačních prostředků Jihomoravského kraje nebyly identifikovány.

3 Závazky přístupujících obcí vůči MZe, SFŽP a ostatním složkám státní správy ve vztahu k povinnostem, vyplývajícím z obecné legislativy a ze smluv o přidělení dotačních prostředků.

3.1 Legislativní povinnosti

Jednou ze zásadních legislativních povinností z ekonomického pohledu je plnění tvorby zdrojů obnovy, ve srovnání s požadavky legislativy, které budou platné od 2026. Z údajů o reprodukčních hodnotách majetků vodohospodářské infrastruktury dotčených obcí / aglomerací byla určena požadované úrovně tvorby zdrojů, která bude platná po roce 2026 – viz sloupce s názvem „**plný odpis**“.

Životnost (roky)	Pitná voda (PV)				Odpadní voda (OV)				v tis Kč
	55	15	80		50	15	90		
Obec/aglomerace	Úpravny stavba	Úpravny technol.	Vodovod	PV celk plný odpis	ČOV stavba	ČOV technol.	Kanalizace	OV celk plný odpis	PV + OV pln odpis
Holasice			22 861	286	11 167	4 786	65 135	1 266	1 552
Mělník			58 998	737	7 043	3 018	83 219	1 267	2 004
Moutnice			37 749	472	6 378	2 734	53 151	900	1 372
Nesvačilka			7 447	93	2 640	1 132	11 954	261	354
Opatovice			25 148	314	9 347	4 006	23 794	718	1 033
Otmarov			5 648	71	0	0	0	0	71
Popovice			7 664	96	4 377	1 876	13 196	359	455
Rajhrad			79 125	989	35 474	15 203	153 486	3 428	4 417
Rajhradice			29 330	367	0	0	36 776	409	775
Rebešovice			20 616	258	7 682	3 292	48 428	911	1 169
Sokolnice			73 687	921	0	0	0	0	921
Sokolnice, Telnice, Otmarov			0	0	33 355	14 295	193 290	3 768	3 768
Telnice			33 252	416	0	0	0	0	416
Těšany			28 447	356	9 847	4 220	65 489	1 206	1 562
Újezd u Brna			89 380	1 117	25 081	10 749	183 949	3 262	4 379
Žatčany			18 617	233	0	0	31 981	355	588
Celkem			537 970	6 725	152 392	65 311	963 847	18 111	24 836

Tyto ukazatele plných odpisů (legislativně závazné od 2026) byly srovnány s aktuální tvorbou zdrojů podle plánových kalkulací pro rok 2023 a bylo vyčísleno procento plnění požadovaného minima. Ve všech případech jsou uváděny pro jednotnost ceny bez DPH (i když některé z obcí - Nesvačilka, Otmarov, Žatčany jsou neplátcí DPH a pokud by nedošlo ke vstupu do svazku, budou se jich i nadále týkat ceny vč. DPH).

Obec/aglomerace	PV celk plný odpis	Zdroje Ob 2023	Plnění minimální	OV celk plný odpis	Zdroje ob 2023	Plnění minima
Holasice	286	344	120%	1 266	510	40%
Měnin	737	882	120%	1 267	1 079	85%
Moutnice	472	481	102%	900	746	83%
Nesvačilka	93	74	79%	261	0	0%
Opatovice	314	180	57%	718	318	44%
Otmarov	71	274	388%			
Popovice	96	144	150%	359	312	87%
Rajhrad	989	2 079	210%	3 428	3 623	106%
Rajhradice	367	815	222%	409	764	187%
Rebešovice	258	969	376%	911	746	82%
Sokolnice	921	3 750	407%			
Sokolnice, Telnice, Otmarov				3 768	5 203	138%
Telnice	416	1 045	251%			
Těšany	356	485	136%	1 206	945	78%
Újezd u Brna	0	0	#####	3 262	1 350	41%
Žatčany	233	275	118%	355	351	99%
Celkem	5 607	11 796	210%	18 111	15 947	88%

Oranžové údaje nejsou aktuálně k dispozici a budou doplněny.

Zeleně je vyznačen skupinový vodovod, který je vykazován jako jedna tarifní oblast (aglomerace).

15 obcí které jsou předmětem posouzení naplňují v souhrnu:

v oblasti pitné vody již v kalkulaci roku 2023 požadavek na minimální výši zdrojů obnovy stanovený legislativou na úrovni 210%. Lze předpokládat, že při vstupu obcí do svazku a sjednocení (zvýšení) ceny pro vodné se tvorba zdrojů obnovy ještě dále zvýší.

Legislativní požadavek je stanoven jako minimální a jeho překročení je žádoucí z pohledu reálné potřeby zdrojů financování obnovy, jak z důvodů vyšších reálných cen obnovy, tak i kratší životnosti obnovovaných majetků (nebo kratší doby, kdy je tvorba zdrojů reálně možná).

v oblasti odpadní vody v kalkulaci roku 2023 požadavek na minimální výši zdrojů obnovy stanovený legislativou není plněn, nicméně dosahuje dobré úrovně 88%. Lze předpokládat, že při vstupu obcí do svazku a sjednocení (zvýšení) ceny pro stočné se tvorba zdrojů obnovy ještě dále zvýší.

Další změnu v tvorbě zdrojů projektu lze pak očekávat od realizace projektu – náhradou stávajících ČOV čerpacími stanicemi a přivaděči na ČOV Modřice se sníží hodnota plných odpisů majetku (kanalizace budou mít dlouhou životnost 90 let) a stupeň plnění legislativních požadavků bude ještě vyšší.

Pro úplnou informaci dále uvádíme přehled cen v dotčených 15ti obcích a jejich srovnání s cenou svazku Šlapanicko (údaje pro rok 2023 včetně DPH).

Obec/aglomerace ceny 2023 včetně DPH	cena PV	podíl svazek	cena OV	podíl svazek	cena celkem	podíl svazek
Holasice	44,77	65%	63,56	87%	108,33	76%
Měnín	44,86	65%	33,33	46%	78,19	55%
Moutnice	48,16	70%	67,54	93%	115,70	81%
Nesvačilka	48,74	71%	106,68	146%	155,42	109%
Opatovice	63,97	93%	84,04	115%	148,01	104%
Otmarov	69,00	100%	69,00	95%	138,01	97%
Popovice	56,23	81%	79,84	109%	136,07	96%
Rajhrad	50,19	73%	56,09	77%	106,28	75%
Rajhradice	63,79	92%	70,14	96%	133,93	94%
Rebešovice	57,62	84%	84,38	116%	142,00	100%
Sokolnice	69,00	100%	69,00	95%	138,01	97%
Telnice	69,00	100%	69,00	95%	138,01	97%
Těšany	51,58	75%	82,01	112%	133,58	94%
Újezd u Brna	56,53	82%	54,85	75%	111,38	78%
Žatčany	56,66	82%	90,79	124%	147,46	104%
Průměr	56,67	82%	72,02	99%	128,69	91%
Šlapanicko	69,00	100%	73,00	100%	142,00	100%

Vlivem již stávající strategie postupného sjednocování cen se svazkem dosahuje cena pro:

průměrné **vodné v obcích 82%** cen svazku,

průměrné **stočné v obcích 99%** cen svazku.

Jde jen o průměr aritmetický (nikoliv vážený), nicméně dává představu o reálnosti sjednocení obcí do jedné tarifní oblasti. Největší cenový nárůst by nastával v obci Měnín (z důvodů nízké ceny pro stočné, ve výši 30 Kč bez DPH, která je navíc většinou účtována na občana, nikoliv podle objemu odpadních vod). V ostatních lokalitách jsou odchylky nižší, maximálně cca 25%. V některých lokalitách (Nesvačilka, Opatovice a Žatčany) může dokonce docházet k poklesu cen pro stočné díky efektu vodárenské solidarity a vyšší efektivity větší tarifní oblasti.

Závěrem lze konstatovat, že u naprosté většiny vlastníků vodohospodářské infrastruktury probíhá průběžná obnova nebo tvorba rezervy finančních prostředků v míře, dávající reálné předpoklady k postupnému naplnění legislativních povinností a změn od roku 2026. Vstupem obcí do svazku a sjednocením v jedné tarifní oblasti by pak došlo k dalšímu zvýšení tvorby zdrojů obnovy.

3.2 Projekty obcí – OPŽP, SFŽP

Oblast pitných vod - PV

Realizované projekty podpořené z dotačních prostředků OPŽP nebo SFŽP v oblasti pitných vod, u kterých by nebyla ukončena doba udržitelnosti projektů nebyly identifikovány.

Oblast odpadních vod - OV

projekt **Zkapacitnění a modernizace ČOV Popovice** CZ.05.1.30/0.0/0.0/17_0720007190

Investorem je obec Popovice. Projekt bude monitorován od roku 2022 po dobu udržitelnosti po dobu 10 ti let do roku 2031.

Projektem vybudovaný majetek ČOV Popovice lze převést na svazek Šlapanicko (vložit do hospodaření), obdobně jako u projektu Babice, nicméně podmínky musí být plněny a udržitelnost a funkčnost ČOV zachována po dobu udržitelnosti (od 2022 do 2032). Při vstupu obce Popovice s majetkem vč. odpadních vod do svazku předpokládáme potřebu zpracování nového nástroje udržitelnosti (jako aktualizace stávajícího platného). V rámci svazku pak předpokládáme jednodušší dodržení podmínek udržitelnosti, protože svazek generuje vyšší zdroje obnovy, než je plně nákladový odpis.

Pozn. **Připravované projekty** – obec Měnín připravuje projekt **intenzifikace ČOV Měnín** (projektant DUIS).

Další realizované projekty podpořené z dotačních prostředků OPŽP nebo SFŽP v oblasti odpadních vod, u kterých by nebyla ukončena doba udržitelnosti projektů nebyly identifikovány.

3.3 Projekty svazku - MZe

Realizované projekty podpořené z dotačních prostředků Ministerstva zemědělství nebyly identifikovány.

3.4 Projekty svazku - JMK

Realizované projekty podpořené z dotačních prostředků Jihomoravského kraje nebyly identifikovány.

4 Podmínky růstu ceny Svazku a 15 obcí dle podmínek Zákona o vodovodech a kanalizacích.

Podmínky zákona o VaK a navazující legislativy (jejichž výběr a podrobnější popis je uveden v kap. 1) platí ve shodné podobě jak pro:

- Svazek Šlapanicko ve stávajícím rozsahu,
- tak pro 15 samostatných obcí
- a také pro Svazek Šlapanicko po realizaci případného vstupu členských obcí (před i po realizaci projektu napojení na ČOV Modřice).

Obdobně pak budou pro všechny tyto subjekty a situace platit veškeré úpravy a změny legislativy, vč. změn týkajících se podmínek ocenění vodohospodářské infrastruktury a vlivy na ceny pro vodné a stočné.

Vzhledem k tomu, že:

- **svazek Šlapanicko ve stávající podobě již nyní (v roce 2023) plní podmínky tvorby zdrojů obnovy, ve srovnání s požadavky legislativy, které budou platné od 2026 jak ve vodném, tak i ve stočném – viz kap. 2.1**
- **15 analyzovaných obcí již nyní (v roce 2023) plní v oblasti vodného plní podmínky tvorby zdrojů obnovy a v oblasti stočného se tomuto plnění blíží, ve srovnání s požadavky legislativy, které budou platné od 2026 – viz kap. 3.1**
- **ceny pro vodné a stočné pro 15 analyzovaných obcí je možné přizpůsobit cenám v tarifní oblasti svazku Šlapanicko, kdy by tak došlo ke zvýšení ceny právě pro stočné a tím i ke zvýšení tvorby zdrojů obnovy– viz kap. 3.1**

Ize předpokládat, že za stávajících legislativních podmínek nebude potřeba zvyšovat cen nad rámec stávajících přístupů (zjednodušeně řečeno nad inflaci).

Dále byla provedena kalkulace ceny vlivu realizace projektu napojení 15 obcí na ČOV Modřice v rámci svazku na provozní poměry za podmínek kalkulace ceny pro stočné roku 2023 a za předpokladu jedné tarifní oblasti.

Výsledkem bylo zjištění že při shodné ceně stočného **projekt napojení 15ti obcí generuje téměř shodné jednotkové nájemné cca 20,80 Kč/m³ jako stávající infrastruktura svazku bez projektu (cca 21,80 Kč/m³).** Rozdíl 5% je pod úrovní statistické chyby použitých předpokladů.

5 Podmínky růstu ceny Svazku a 15 obcí dle smluvních podmínek o přidělení dotací.

Podmínky stávajících projektů jsou uvedeny v předchozích kapitolách číslo 2 a 3 lze z nich učinit tyto dílčí závěry:

V oblasti pitných vod:

Platí stávající podmínky svazku, vyplývající z projektů Posílení skupinového vodovodu - I. Etapa a Šlapanicko - posílení skupinového vodovodu, II

Vstupem 15 ti obcí se tyto podmínky nijak nemění.

Realizací projektu napojení 15ti obcí na ČOV Modřice se tyto podmínky nijak nemění.

V oblasti odpadních vod:

Přímo pro svazek nejsou platné žádné stávající podmínky. Nepřímo (pro členskou obci svazku Babice) svazek plní formální podmínky, které však vzhledem k tomu, že jde o projekt malého rozsahu, nejsou formulovány závazkem tvorby konkrétních zdrojů.

Vstupem 15 ti obcí se tyto podmínky svazku nijak nemění.

Vstupem obce Popovice do majetku svazku s infrastrukturou odpadních vod by došlo k obdobné situaci, jako v případě obce Babice – smluvní závazek obce by byl plněn prostřednictvím svazku. V rámci svazku pak předpokládáme jednodušší dodržení podmínek udržitelnosti, protože svazek generuje vyšší zdroje obnovy, než je plně nákladový odpis.

Realizací projektu napojení 15ti obcí na ČOV Modřice by došlo ke zpracování nástroje udržitelnosti při ukončení projektu, podle podmínek platných v té době. **Pokud vycházíme z podmínek OPŽP 2021+ předpokládáme „nulový“ dopad do závazků svazku – tyto podmínky budou plněny, protože svazek již nyní ve stočném plní podmínky tvorby zdrojů obnovy, ve srovnání s požadavky legislativy, které budou platné od 2026 a podmínky OPŽP 2021+ jsou „mírnější“.**

Pro doložení toho tvrzení byl zpracován pracovní nástroj udržitelnosti svazku Šlapanicko pro realizaci projektu napojení na ČOV Modřice, který by se uplatnil při financování projektu v rámci dotačního titulu OPŽP 2021+. Bude dopracováno následně.

6 Způsob financování potřeb členských obcí Svazku.

Dotační posouzení projektu odkanalizování 15ti obcí na ČOV Modřice viz popis v technické studii. Obecně je možno při financování projektu uvažovat s těmito zdroji financování:

- 1) Dotační zdroje (obdoba OPŽP2021+, MZe ...). Pro budoucí dotační zdroje a programy ale lze předpokládat jejich odůvodnění spíše v oblasti energetických úspor, snižování uhlíkové stopy, plnění požadavků taxonomie, nové evropské směrnice o vodách apod.
- 2) Vlastní zdroje projektem dotčených obcí - kromě obecních rozpočtů mohou pocházet také z tvorby zdrojů obnovy na vodohospodářskou infrastrukturu v minulých letech (tedy z vodného a stočného). Tento přístup má oporu i v zákoně o Vodovodech a kanalizacích, který předjímá že v případě změny vlastníka vodohospodářské infrastruktury (m.j. při vkladu majetku do svazku) by měl být s tímto majetkem převáděn i dříve vytvořený, nevyčerpaný fond obnovy, vytvářený v rámci plánu financování obnovy z vodného a stočného.
- 3) Vlastní zdroje svazku jako investora projektu vytvořené v rámci plánu financování obnovy projektem dotčených majetků (případně předfinancování i z jiných majetků)
- 4) Cizí zdroje - bankovní úvěry, případně podpořené zvýhodněné úvěry

Výše dotace lze předpokládat maximálně 30% ze způsobilých výdajů. Základní skladbu financování v případě využití dotace lze předpokládat takto:

Investiční výdaje v tis Kč	Celkem	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Projektová příprava	x	x					
Výběr zhotovitele			x				
Realizace etapovitě				x	x	x	
Investiční výdaje	558 912			186 304	186 304	186 304	
Zdroje financování							
Dotace 30%	167 674				55 891	55 891	55 891
Zdroje obnovy 15 obcí	108 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Půjčka externí/svazek	283 238				58 413	112 413	112 413
Zdroje celkem	558 912	18 000	18 000	18 000	132 304	186 304	186 304
Peněžní toky roční (zdroje-výdaje)		18 000	18 000	18 000	-54 000	0	0
Peněžní toky kumulativně		18 000	36 000	54 000	0	0	0

Struktura financování vychází z těchto předpokladů:

- dotace bude činit 30% z investičních výdajů
- budou využity všechny zdroje obnovy 15 obcí které budou vygenerovány v průběhu přípravy a realizace projektu tedy v letech 2024 až 2029
- zbývající zdroje financování budou řešeny půjčkou, jejíž výše je rozdílem mezi investičními výdaji bez dotace a bez vlastních zdrojů obnovy 15 ti obcí (půjčka 283 mil Kč = 559 – 168 – 108). Půjčka může být poskytnuta jak externí bankovní, tak lze využít vnitřní volné zdroje svazku (aktuálně nevyužitou část finanční rezervy)

Pro posouzení reálnosti takovéto struktury financování uvádíme plán splácení takovýchto externích zdrojů při běžných bankovních podmínkách (úroková sazba 4% splácení po dobu 10 let anuitními konstantními splátkami) – v tis Kč v běžných cenách v c.ú. 2023.

Splácení půjčky 10 let	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rok	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Úroková sazba	4%										
Čerpání	283 238										
Anitní splátka	-349 207	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921	-34 921
z toho úrok	-65 969	-11 330	-10 386	-9 404	-8 384	-7 322	-6 218	-5 070	-3 876	-2 635	-1 343
z toho jistina	-283 238	-23 591	-24 535	-25 516	-26 537	-27 598	-28 702	-29 850	-31 044	-32 286	-33 578

Je zřejmé, že tyto splátky ve výši cca 35 mil Kč ročně jsou vyšší, než jsou zdroje obnovy, generované v rámci stočného pro dotčených 15 obcí (cca 18 mil Kč ročně), ale současně jsou nižší, než by činilo nájemné svazku a 15ti obcí ve stočném (ve stočném lze předpokládat cca 39 mil Kč ročně). **Financování je tedy v případě obdržení dotace 30% proveditelné s možnostmi další optimalizace (zapojení zdrojů obcí, využití zdrojů svazku na snížení externího financování a tím snížení úrokových nákladů apod.).**

Pozn. Využití zdrojů obnovy

K využití dříve a průběžně tvořených zdrojů obnovy na „nové“ kanalizace a „nové“ čerpací stanice je argumentem fakt, že tato **nová infrastruktura obnovuje stávající ČOV**, které budou nahrazeny, proto je takovéto čerpání zdrojů obnovy v souladu se ZoVAK.

Svazek jako vlastník pak doloží použití zdrojů obnovy právě doklady k realizaci kanalizací a čerpacích stanic, které budou svojí funkcí nahrazovat „obnovované“ ČOV odváděním OV na ČOV Modřice (a nebudou mít funkci běžné kanalizace).

Pozn. Použití prostředků z vodného

na realizaci projektu ve stočném je také dočasně přípustné (obdobně jako dočasné využití prostředků na jiné účely), při naplnění podmínek vyhlášky č. 428/2001 Sb. k ZoVaK:

(9) Použití peněžních prostředků na jiné účely, než je obnova vodovodů a kanalizací, je možné pouze dočasně, pokud doba životnosti, u vodovodů ve skupině celkem nebo kanalizací ve skupině podle vybraných údajů z majetkové evidence vodovodů a kanalizací celkem, nepřesáhla jednu polovinu životnosti stanovené podle odstavce 4. Tyto peněžní prostředky musí být převedeny do rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací zpět nejpozději do 10 let od jejich použití na jiné účely. Další použití peněžních prostředků z rezervy finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací, než na realizaci obnovy vodovodů a kanalizací, je možné až po převedení peněžních prostředků podle věty druhé.

Dílčí závěr

Projekt je tedy v „základní“ podobě financovatelný jen z dotace 30% a prostředků tvořených ze stočného. Při nedostupnosti dotačních prostředků, nebo v případě vyšších investičních výdajů (v maximalistické hodnotě dle technické studie až 685 mil Kč) by pak bylo třeba zdroje financování doplnit o:

- vlastní zdroje dotčených obcí,
- dočasné využití prostředků z vodného,
- překlenutí delším než 10ti letým úvěrem.

7 Vložení infrastrukturního majetku obcí do majetku Svazku v případě vstupu a vyjmutí infrastrukturního majetku v případě vystoupení ze Svazku.

Podle zákona o obcích č. 128/2000 Sb., v platném znění, může obec vložit do svazku obcí svůj majetek, a to jak movitý, tak nemovitý. Majetek vložený do svazku zůstává ve vlastnictví obce, ale hospodaří s ním svazek. Svazek pak pokračuje v účetním i daňovém odepisování tohoto majetku. Protože jde o vodohospodářskou infrastrukturu, bude svazek tvořit k tomuto majetku zdroje obnovy a bude za provádění obnovy zodpovědný.

Vklad majetku do svazku obcí musí být proveden na základě rozhodnutí zastupitelstva obce. V rozhodnutí musí být uvedeno, který majetek je vkládán, v jakém rozsahu a za jakých podmínek. Obec může vložit do svazku obcí i majetek, který je předmětem nájmu nebo pachtu. Vklad majetku do svazku obcí může být podmíněn určitými závazky ze strany svazku.

Mezi možnosti vkladu majetku obce do svazku obcí patří zejména:

Vložení nemovitostí, jako jsou pozemky, budovy, stavby a zařízení.

Vložení movitého majetku (v tomto případě nepředpokládáme).

Vložení finančních prostředků, jako jsou peníze na účtu (pokud by byly vkládány nespotřebované zdroje obnovy majetku, související s vkládanou vodohospodářskou infrastrukturou).

Z praktického pohledu je pak důležité načasování vkladu majetku z pohledu na účetních procesů ve svazku i vkládajících obcích a také z pohledu provozního.

V případě vystoupení obce ze svazku je možno infrastrukturní majetek vyjmout a předat zpět obci. Tento proces a postup se řídí stanovami svazku, zejména článek 14. Zde je stanoveno že v případě vystoupení obce je vrácen místní majetek, který je lokalizován v katastru vystupující obce. Společný majetek zůstává v majetku svazku. Dále je v případě vystoupení obce vypořádáván podíl na fondu obnovy majetku. Vystoupení ze svazku může být také omezeno požadavky poskytovatelé bankovních úvěrů na konkrétní akce obdobně jako tomu bylo v minulosti u projektu Šlapanicko - Čistá Říčka a Rakovec.

8 Ekonomika ceny vodného a stočného v případě rozšíření Svazku o 15 obcí.

Vodné – konsolidace kalkulače po vstupu 15ti obcí

Stočné – konsolidace kalkulače po vstupu 15ti obcí

Bude v případě požadavku dopracováno na roku 2023 a ceně svazkové.

9 Ekonomika Svazku po rozšíření o 15 obcí.

Rozpočtový výhled svazku, zohledňující

- realizaci projektu napojení 15ti obcí na ČOV Modřice
- výše nájemného podle předchozí kapitoly

Bude v případě požadavku dopracováno.

10 Nároky administrativního a technicko-ekonomického zajištění Svazku na lidské zdroje a technické zázemí.

Rozšíření svazku o 15 obcí povede v zásadě ke zdvojnásobení objemu spravovaného majetku i objemu fakturovaných pitných a odpadních vod. V případě realizace projektu napojení 15 obcí na ČOV Modřice bude třeba zabezpečit i řízení a organizaci tohoto projektu.

Podle zkušeností z obdobných svazků a projektů a lze doporučit posílení investorského a administrativního týmu svazku o 1 pracovníka včetně jeho zázemí.

Protože na rozdíl od ostatních svazků nevede účetní evidenci majetku svazku provozovatel (Vodárenská akciová společnost) ale svazek sám, lze očekávat vyšší administrativní nároky také při procesu vkládání majetku vodovodů a kanalizací od 15ti obcí do svazku. Protože půjde o jednorázovou činnost lze doporučit část jejího zabezpečení externě (například v součinnosti s provozovatelem apod.).

11 Závěr

Společné přínosy vstupu obcí do svazku:

- Možnost realizace projektu napojení obcí na centrální ČOV Modřice
- Obecné ekonomické principy – úspory z rozsahu, úspora administrativních nákladů
- Stabilita daná rozsahem

V Brně dne 3. 9. 2023

.....
Roman Bartoš
jednatel společnosti